

بررسی نقش سوسک پوست‌خوار اسکولیت مدیترانه‌ای در انتقال عامل بیماری سیتوسپوریوز درختان سیب و گیلان

رئوف کلیائی^{*}، حسین خیاباز جلفائی^۱

۱- موسسه تحقیقات گیاه‌پزشکی کشور، تهران

چکیده

در سال‌های اخیر خشکیدگی سرشاخه‌های درختان سیب و گیلان در استان تهران شدت یافته است. بررسی‌ها نشان داد در مناطق آلوده قارچ‌های جنس *Cytospora* Ehrenb و سوسک پوست‌خوار *Scolytus rugulosus* Muller عامل اصلی این خشکیدگی می‌باشند. بیشترین مناطق تغییر رنگ داده پوست در اثر فعالیت قارچ که اغلب با لکه‌های نکروتیک همراه بود، در نزدیک سوراخ‌های فعالیت حشره دیده شد. در کشت‌های متعدد در محیط MA قارچ *Cytospora leucostoma* (Pers.) جداسازی گردید. از کشت نمونه شاخه‌های آلوده جمع‌آوری شده در استان تهران در سال ۱۳۸۱، در محیط کشت PDA و MA در مجموع، ۱۰ جدایه قارچ از جنس *Cytospora* جداسازی شد که تعداد ۹ جدایه متعلق به گونه *C. leucostoma* بود. پس از اثبات بیماری‌زایی جدایه‌های مورد نظر، یکی از آن‌ها که مهاجم‌تر از سایر جدایه‌ها بود، جهت استفاده در تیمارهای آزمایشی به شرح زیر مورد استفاده قرار گرفت. تیمارهای آزمایشی عبارت بودند از: I- رهاسازی دو جفت سوسک *S. rugulosus* روی شاخه‌های هر نهال، II- پاشش سوسپانسیون *C. leucostoma* روی شاخه‌های هر نهال، III- رهاسازی دو جفت سوسک *S. rugulosus* آغشته به سوسپانسیون *C. leucostoma* روی شاخه‌های هر نهال و IV- شاهد. نتیجه به‌دست آمده نشان داد که سوسک‌های پوست‌خوار توانایی انتقال پروپاگول‌های *C. leucostoma* را به‌داخل گیاه دارند. به‌دنبال انتقال پروپاگول‌های قارچ مذکور، نکروز پوستی که ناشی از فعالیت قارچ می‌باشد در محل آلودگی ایجاد می‌شود. این پدیده اهمیت سوسک‌های پوست‌خوار در انتقال بیماری سیتوسپورا را بیش از پیش مورد تأکید قرار می‌دهد.

واژه‌های کلیدی: سیب، گیلان، *Cytospora leucostoma*، *Scolytus rugulosus*

^{*} نویسنده رابط، پست الکترونیکی: kolyaee2000@yahoo.com
تاریخ دریافت مقاله (۸۷/۱۲/۲۴) - تاریخ پذیرش مقاله (۸۸/۶/۳)